

تاریخ در اینترنت

(قسمت نوزدهم)

نقشه‌های تاریخی - بخش سوم

• میرهادی حسینی
عضو هیات علمی دانشگاه تربیت معلم
Email: hosseini@tmu.ac.ir

مرکز نقشه Ancestry

سایت اینترنتی Ancestry، مجموعه متنوع و ارزشمندی از اسناد و نقشه‌های تاریخی را نگه داری می‌کند. از طریق آدرس زیر می‌توان به نقشه‌های تاریخی این سایت دسترسی پیدا کرد.

<http://www.ancestry.com/search/rectype/reference/maps/main.asp>

پس از ورود به آدرس فوق، نقشه‌ها بر اساس موضوعات مختلف تقسیم بندی شده‌اند. اگرچه بیشترین نقشه‌های این سایت مربوط به آمریکا و اروپا است، در عین حال می‌توان نقشه‌های مهمی نیز از خاورمیانه پیدا کرد. از جمله:

- ۱- نقشه مصر، بابل و آشور باستان که حدود جغرافیایی این حکومت‌ها را در سال ۱۰۰۰ قبل از میلاد ترسیم می‌کند.
- ۲- نقشه بخش شمالی یونان باستان در سال ۵۰۰ ق.م.
- ۳- نقشه ایتالیا در دوره باستان که مربوط به سال ۲۰۰ م. است و شهرها و بخش‌های سیاسی آن را نشان می‌دهد.
- ۴- نقشه باستانی فلسطین.
- ۵- نقشه آسیای صغیر در دوره یونان و روم.
- این نقشه، آناتولی و بین النهرین را بین سال‌های ۶۰۰ ق.م. تا سال ۲۵۰ میلادی ترسیم می‌کند.
- ۶- نقشه آسیای صغیر در سال ۱۸۶ ق.م. در دوره افزایش قدرت روم.
- ۷- آسیای صغیر در سال ۶۳ و ۹۰ ق.م.
- ۸- نقشه امپراتوری آشور (شرق دریای مدیترانه و بین النهرین) بین سال‌های ۷۵۰ تا ۶۲۵ ق.م.
- ۹- نقشه باستانی آتن در سال ۲۰۰ میلادی که در آن نقاط مهم و دیوارهای مهم شهر نشان داده شده است.
- ۱۰- امپراتوری مقدونی (جنوب شرقی اروپا و شمال شرقی آفریقا و خاورمیانه) بین سال‌های ۳۳۶ تا ۳۲۳ ق.م.

- ۱۱- نقشه امپراتوری ایران در سال ۵۰۰ ق.م.
 - ۱۲- نقشه جمهوری روم در سال ۴۰ ق.م.
- تمام نقشه‌های فوق توسط ویلیام شفرد (William shepherd) در سال ۱۹۲۱ م. تهیه شده است.

پروژه اطلس الکترونیکی - فرهنگی جاده ابریشم:

محققین مرکز مطالعات منطقه‌ای و بین المللی دانشگاه کالیفرنیا - برکلی، پروژه‌ای را برای معرفی جاده ابریشم و نقشه‌های تاریخی مربوط به آن طراحی و اجرا کرده‌اند. برای آشنایی با این پروژه به سایت زیر وارد شوید:

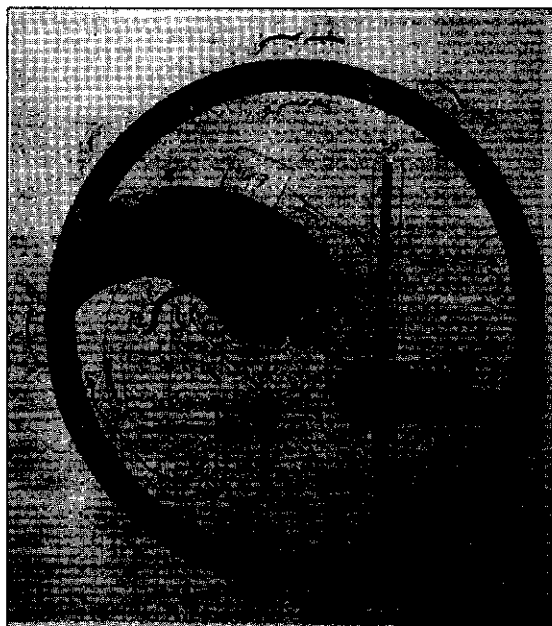
<http://www.ecai.org/silkroad/index.html>

در این سایت اطلاعات زیر وجود دارد:

- ۱- اطلاعاتی در خصوص جغرافیای جاده ابریشم.
- ۲- تصاویری از جاده ابریشم که توسط دانشگاه هاوایی تهیه شده است. این تصاویر در سال ۲۰۰۱ میلادی در منطقه کوهستانی بین چین و پاکستان تهیه شده است.
- ۳- نقشه‌ها و تصاویری با فرمت جاوا (نوعی فایل گرافیکی که در صفحات اینترنتی به کار می‌رود) که مرزهای سرزمین اسلامی را بین سال‌های ۶۰۰ تا ۱۸۰۰ میلادی نشان می‌دهد.
- ۴- مجموعه مهرهای دوره ساسانی که از مجموعه پژوهشی ادوارد گنز (Edward Gans) در دانشگاه کالیفرنیا تهیه شده است. این بخش از سایت، از طریق آدرس اینترنتی زیر هم قابل دسترسی است:

<http://ecai.org/sasanianweb>

در این بخش، هم‌چنین می‌توان با نقشه‌های امپراتوری ساسانی و تصاویری از آثار باستانی بجای مانده از دوره ساسانی آشنا شد. از جمله بیشاپور (نماد آرامگاه شاپور)، تیسفون، فیروزآباد (نخستین

پایتخت ساسانی)، طاق بستان (نماد سلطنتی)، و تخت سلیمان.

نقشه‌های تاریخی دکتر مهلر

دکتر مهلر (Dr. Mehler)، از طریق سایت اینترنتی زیر که بخشی از پایگاه دانشگاه ایالتی فرایز (Ferris State university) است، به معرفی نقشه‌های تاریخی می‌پردازد، که خود تهیه کرده است:

<http://www.ferris.edu/htmls/academics/syllabi/mehlerbarry/maps/maps.htm>

در ذیل عنوان خاورمیانه، نقشه‌های زیر مشاهده می‌شود:

- ۱- نقشه امپراتوری‌های آشور و ایران
- ۲- نقشه توسعه قلمرو اسلام
- ۳- نقشه تمدن‌های مصر و بین‌النهرین
- ۴- مجموعه نقشه‌های تاریخی مربوط به آفریقا شمالی و جنوبی

نقشه‌های تاریخی امپراتوری یونان:

برای مشاهده نقشه امپراتوری یونان در طول تاریخ به سایت زیر مراجعه کنید:

<http://www.macedonianpark.com/maps.htm>

در این صفحه، مرزهای سیاسی امپراتوری یونان را در سال‌های ۳۰۰ تا ۸۰۰ پیش از میلاد، ۴۳۱ ق. م. و ۳۳۶ ق. م. و ... تا دوره معاصر مشاهده می‌کنید.

مشابه اطلاعات فوق را می‌توان در این سایت به دست آورد:

<http://www.macedonia.info/maps.htm>

سایت اینترنتی «میراث مقدونی» نیز از طریق آدرس زیر به ارائه نقشه‌های تاریخی یونان و مقدونی طی ادوار مختلف تاریخی می‌پردازد:

<http://www.macedonian-heritage.gr/Maps/MAP.html>

هم‌چنین در این سایت می‌توان به نقشه مرزهای سیاسی بلغارستان در سال ۱۸۷۸ میلادی، در زمان جنگ اول و پس از آن نقشه ایالات یونان و یوگسلاوی در زمان اشغال توسط بلغارستان در زمان جنگ دوم جهانی، دسترسی پیدا کرد.

پایگاه زیر هم نقشه‌های تاریخی اطراف مدیترانه را در اختیار ما قرار می‌دهد:

<http://library.thinkquest.org/10805/map.html>

نقشه‌هایی از حدود سیاسی امپراتوری یونان باستان و فتوحات اسکندر و نقشه امپراتوری روم در سال ۱۱۷ میلادی، در این سایت وجود دارد.

سایت اینترنتی هرودوت هم حاوی چند نقشه باستانی است. ابتدا به آدرس زیر متصل شوید:

<http://www.herodotuswebsite.co.uk/maps.htm>

در این صفحه، مجموعه نقشه‌های باستانی هرودوت در مورد جهان، امپراتوری داریوش و یونان باستان را مشاهده می‌کنید.

نقشه‌های تاریخی دانشگاه ایالتی سام هستون

(Sam Houston State university) در امریکا نیز با همین

هدف طراحی شده است. ابتدا به آدرس زیر مراجعه کنید:

http://www.shsu.edu/~his_ncp/370Map.html

در این صفحه، پیوندهایی برای مشاهده نقشه‌های زیرگنجانده شده است:

- ۱- نقشه پراکندگی تمدن‌های بزرگ جهان
- ۲- نقشه تاریخ باستانی مصر
- ۳- نقشه تاریخ بین‌النهرین
- ۴- نقشه شرق مدیترانه در دوره باستان
- ۵- نقشه هند و چین باستان
- ۶- نقشه امپراتوری‌های شرقی (ایران و آشور)
- ۷- نقشه یونان باستان در دریای اژه
- ۸- نقشه مستعمرات یونان باستان بین سال‌های ۷۵۰ تا ۴۵۰ قبل از میلاد
- ۹- نقشه امپراتوری اسکندر
- ۱۰- نقشه ایتالیای باستان
- ۱۱- نقشه جمهوری روم و امپراتوری آن تا سال ۱۸۰ میلادی
- ۱۲- نقشه امپراتوری روم در ابتدای قرن ششم میلادی.

نقشه‌های امپراتوری پارتی:

پایگاه اینترنتی پارتی (Parthia)، مجموعه مفصلی از اطلاعات تاریخی را در حوزه تاریخ سلسله پارتی ارائه می‌دهد. برای مشاهده نقشه‌های تاریخی مربوط به این دوره به آدرس زیر مراجعه کنید:

http://www.parthia.com/parthia_maps.htm

در این صفحه پیوندی برای اتصال به نقشه‌های تاریخی پارتی در سایت موسسه شرقی دانشگاه شیکاگو قرار داده شده است. هم‌چنین

در این صفحه چند نقشه مربوط به امپراتوری پارت و نقشه‌هایی از سایت Henry Davis را در این مورد دریافت خواهید کرد.

- ۲۱- نقشه گسترش قدرت بریتانیا در هند
- ۲۲- نقشه آسیا در ۱۹۰۰ م.
- ۲۳- نقشه سیاسی خاورمیانه بین سال‌های ۱۹۱۴ تا ۱۹۱۸ م.

نقشه‌های تاریخی دانشگاه بینگهامتون:

سایت اینترنتی دانشگاه نیویورک در بینگهامتون (University of New York at Binghamton)، از طریق آدرس زیر به ارائه تعدادی از نقشه‌های تاریخی می‌پردازد:
<http://www.history.binghamton.edu/hist130/h130maps.htm>

در میان این نقشه‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- نقشه مدیرانه باستان، در این نقشه حدود سیاسی یونان و مستعمرات آن در سال ۵۵۰ ق. م. نشان داده شده است.
- ۲- نقشه سیاسی خاورمیانه باستان بین سال‌های ۱۷۰۰ ق. م تا ۴۸۶ ق. م.
- ۳- نقشه گسترش اسلام
- ۴- امپراتوری عثمانی در اوج قدرت

دایره المعارف Bartleby:

سایت اینترنتی دایره المعارف Bartleby، مجموعه متنوعی از علوم و اطلاعات را برای محققین فراهم کرده است. برای مشاهده نقشه‌های تاریخی این دایره المعارف به سایت زیر وارد شوید:
<http://www.bartleby.com/67/m0.html>

این نقشه‌ها عبارت‌اند از:

- ۱- نقشه دولت شهرهای یونان باستان
- ۲- امپراتوری روم
- ۳- امپراتوری، مسلمین بین سال ۶۳۲ تا ۷۵۰ میلادی
- ۴- امپراتوری مغول
- ۵- نقشه توسعه امپراتوری عثمانی
- ۶- هند قبل از فتوحات مسلمین
- ۷- امپراتوری بیزانس در قرن ۱۶ م.
- ۸- نقشه تاریخی گسترش پادشاهی فرانسه
- ۹- ایتالیا در قرن ۱۵ میلادی
- ۱۰- نقشه سیاسی اروپای شرقی در سال ۱۴۳۰ میلادی
- ۱۱- نقشه تاریخی اروپا در حدود سال ۱۵۲۰ م.
- ۱۲- نقشه توسعه سیاسی روسیه در اروپا تا سال ۱۷۹۶ م.
- ۱۳- اروپا در قرن ۱۷ م.
- ۱۴- نقشه تقسیمات لهستان بین سال‌های ۱۷۷۲ تا ۱۷۹۵ م.
- ۱۵- نقشه مستعمرات امریکای لاتین از سال ۱۵۰۰ تا ۱۷۵۰ م.
- ۱۶- نقشه ایالات متحده طی انقلاب
- ۱۷- نقشه امپراتوری ناپلئون در ۱۸۱۲ م.
- ۱۸- اروپا در سال ۱۸۱۵ م.
- ۱۹- نقشه تاریخی اروپای مرکزی بین سال‌های ۱۸۱۵ تا ۱۸۶۶ م.
- ۲۰- نقشه سیاسی - تاریخی بالکان از ۱۸۷۸ تا ۱۹۱۴ م.

نقشه‌های تاریخی دانشگاه واشینگتن:

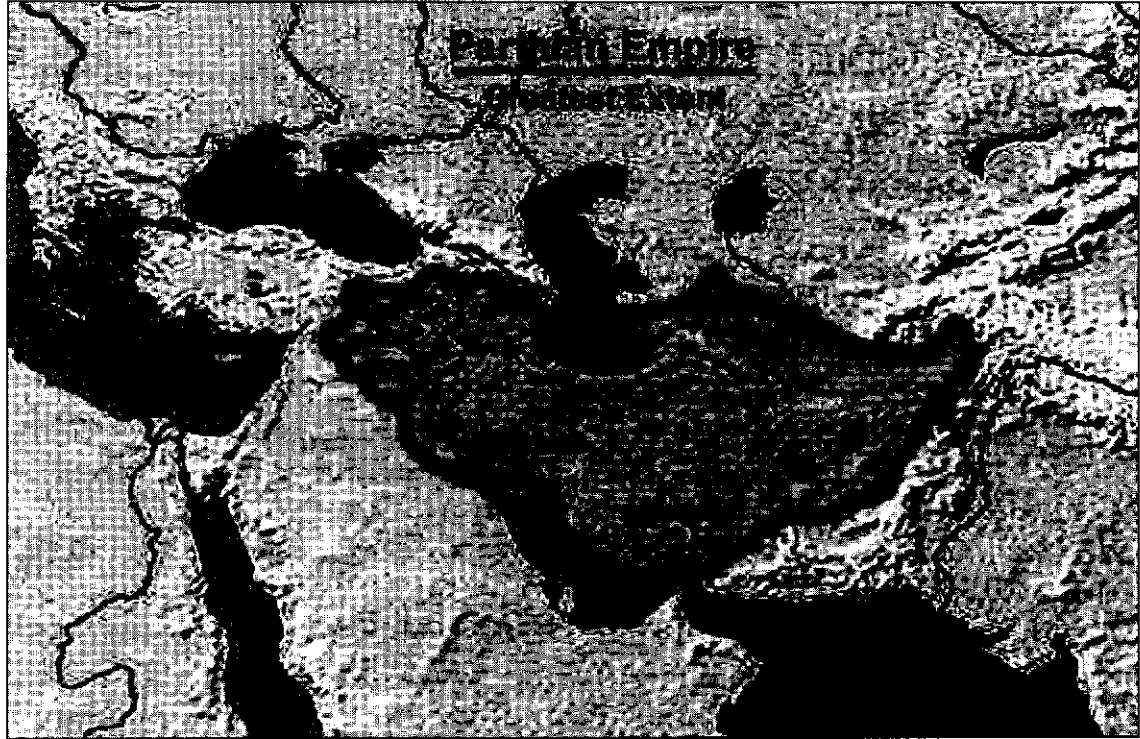
محققان دانشگاه واشینگتن در آمریکا، تحقیقاتی را در زمینه جاده ابریشم انجام داده‌اند.

در این پروژه تاریخی، بخشی با عنوان نقشه‌ها وجود دارد. در این بخش می‌توان با نقشه‌های تاریخی کشورهای که در مسیر جاده ابریشم قرار گرفته‌اند، آشنا شد. برای آشنایی با این نقشه‌ها به آدرس زیر وارد شوید:

<http://dept.washington.edu/uwch/silkroad/maps/maps.html>

پس از ورود به این صفحه در مقابل نام مدیرانه می‌توان با نقشه‌های زیر آشنا شد:

- ۱- نقشه امپراتوری اسکندر مقدونی (با تعیین مسیر جاده ابریشم)
- ۲- نقشه تاریخی که در آن حدود امپراتوری کوشان، پارتیان و امپراتوری روم مشخص شده است.
- ۳- نقشه امپراتوری بیزانس که در آن قلمرو حکومت اسلامی را هم تعیین می‌کند.
- ۴- یک نقشه که پراکندگی و میزان استفاده از سکه‌های طلا، نقره و مس را در شرق اروپا در امپراتوری بیزانس نشان می‌دهد.
- هم‌چنین در مقابل نام ایران (Persia) می‌توان با سه نقشه مربوط به ایران دوره سلوکی، پارتی و ساسانی آشنا شد.
- در مقابل عنوان هند و آسیای مرکزی، پیوندهایی برای مشاهده نقشه‌های زیر وجود دارد:
- ۱- نقشه تاریخی امپراتوری موریان (Mauryan Empire) در شبه قاره هند و شرق ایران، هم‌زمان با امپراتوری سلوکی
- ۲- نقشه امپراتوری سکاها
- ۳- نقشه تاریخی کوشان‌ها در سال ۱۰۰ میلادی که در آن امپراتوری پارتی و روم هم مشخص شده است.
- ۴- نقشه تاریخی که مرزهای سیاسی امپراتوری هپتالیان، در مجاور امپراتوری ساسانی، نشان می‌دهد.
- ۵- نقشه تاریخی حکومت سغدیان در سال ۶۴۰ میلادی در مجاورت امپراتوری ساسانی، پادشاهی‌های هند و سلسله تانگ در چین.
- ۶- نقشه قلمرو سیاسی و تاریخی اویغورها در سال ۸۴۰ میلادی
- ۷- نقشه امپراتوری تیموریان در کنار حکومت عثمانی و سلاطین مملوک در سال ۱۴۰۵ میلادی
- ۸- نقشه امپراتوری مغول در هند در دوره اکبر (۱۶۰۶ - ۱۵۵۶ م)، هم‌زمان با امپراتوری صفوی و تعیین حدود سیاسی مغولان در دوره شاه جهان در قرن هفدهم میلادی
- هم‌چنین در مقابل عنوان «شرق آسیا» چند نقشه تاریخی مربوط به

- ۲- نقشه امپراتوری سلطان صلاح الدین (۱۱۹۳-۱۱۷۱ م) و نقشه امارت‌های صلیبی در سوریه و فلسطین
- ۳- نقشه اسپانیا در قرون ۱۳ و ۱۴ میلادی و فتوحات پادشاهان مسیحی شمال و سلاطین گرانادا (قرطبه)
- ۴- نقشه‌های اسپانیا پس از سقوط خلافت اموی در دوره مرابطون.
- ۵- نقشه توسعه امپراتوری عثمانی از اوایل قرن ۱۴ تا سال ۱۵۱۲ م.
- ۶- نقشه حکومت سلاطین عثمانی در قرون ۱۶ و ۱۷ م.
- ۷- نقشه اواخر دوره تیموری و ایران عصر صفوی در قرون ۱۶ و ۱۷ م.
- ۸- نقشه شرق جهان اسلام در نیمه اول قرن ۱۳ م.
- ۹- نقشه گسترش اسلام در غرب در دوره امویان (۷۵۰-۶۶۱ م)
- ۱۰- نقشه گسترش اسلام تا سال ۶۶۱ م.
- ۱۱- نقشه امپراتوری اموی تا سال ۷۵۰ م.
- ۱۲- نقشه اواخر حکومت عباسیان در سال ۹۰۰ م.
- ۱۳- نقشه سیاسی حکومت‌های مرابطون، سلجوقیان و توسعه سیاسی غزنویان در سال ۱۱۰۰ م.
- ۱۴- نقشه جهان اسلام در سال ۱۳۰۰ و ۱۵۰۰ م.

نقشه‌های تاریخ قرون وسطی در پایگاه About
قبلاً با نقشه‌های تاریخی پایگاه About در مقطع تاریخ باستان آشنا شدیم. علاوه بر آن با ورود به آدرس زیر می‌توان با نقشه‌های تاریخی مربوط به قرون وسطی و جدید نیز آشنا شد:
<http://historymodern.about.com/od/maps/a/atlas.htm>
در این سایت اطلس قرون وسطی بر اساس منطقه، نام، قرن و یا

این منطقه به نمایش درآمده است، از جمله:

- ۱- نقشه ای که مرزهای امپراتوری ایلخانان در ایران، خان‌های اردوی زرین، مرزهای حکومت چنگیزخان و خان بزرگ را نشان می‌دهد.
 - ۲- چند نقشه سیاسی از حکومت‌های شانگ و سونگ در چین در مقابل عنوان «شهرها و مناطق» (Cities and regions) نقشه‌های زیر قرار دارند:
 - ۱- یک نقشه منحصر به فرد از شهر استانبول که مهم‌ترین نقاط تاریخی این شهر را نشان می‌دهد.
 - ۲- نقشه‌های تاریخی از شهرهای سمرقند، ماوراءالنهر و خراسان
 - ۳- نقشه و راهنمای تاریخی شهر اصفهان که نقاط مهم این شهر را نشان می‌دهد.
- در مقابل عنوان «مسافران جاده ابریشم» (Silk Road Travelers) هم چند نقشه تاریخی به همراه مسیر حرکت جهانگردان و مسافران جاده ابریشم، طی قرون مختلف به نمایش درآمده است.

نقشه‌های تاریخ اسلام در دانشگاه پنسیلوانیا:

سایت اینترنتی دانشگاه پنسیلوانیا از طریق آدرس اینترنتی زیر، تعدادی از نقشه‌های تاریخ اسلام را به نمایش می‌گذارد:

<http://ccat.sas.upenn.edu/~rs143/map.html>

این نقشه‌ها عبارت‌اند از:

- ۱- نقشه‌های خلافت اموی در نیمه دوم قرن نهم میلادی و نیمه دوم قرن دهم میلادی

دوره‌های تاریخی تقسیم بندی و ارائه شده‌اند.

قرون وسطی نگه داری می‌شود. بر همین اساس می‌توان به گروهی از نقشه‌های جغرافی دانان اسلامی نیز دسترسی پیدا کرد:

<http://www.henry-davis.com/MAPS/EMwebpages.EM1.html>

مهم‌ترین نقشه‌های مورد نظر ما در این صفحه عبارت‌اند از:

۱- تصویر دو نقشه جهان از استخری (ابوالقاسم ابراهیم ابن محمد الفارسی) که آن را در سال ۹۳۴ میلادی ترسیم کرده است. استخری یکی از جغرافی دانان اسلامی است که بخش مهمی از تحقیقات وی ناشناخته باقی مانده است.

۲- تصویر نقشه جهان از ابن حوقل (ابوالقاسم محمد) که در سال ۹۸۰ میلادی تهیه شده و از کتاب صوره الارض وی اخذ شده است. این تصویر هم اکنون در موزه توپ قاپی استانبول هم نگهداری می‌شود. وی که در بین‌النهرین متولد شد، بیشتر ایام زندگی اش را در سفر گذراند.

۳- کاشغری و نقشه جهان از وی که در سال ۱۰۷۶ میلادی تهیه شده است. این نقشه از یک نسخه خطی وی به نام دیوان لغات الترک اخذ شده است. کاشغری یک ادیب ترک در قرن یازدهم میلادی بود. این نسخه هم اکنون در موزه‌ای در استانبول نگه‌داری می‌شود.

۴- نقشه جهان از ابن الوردی که در سال ۱۰۰۱ میلادی تهیه شده است.

۵- نقشه هواشناسی از بلخی در سال ۸۱۶ میلادی

۶- نقشه تفصیلی از خشکی و آب‌ها که در سال ۱۰۲۹ میلادی توسط ابوریحان بیرونی تهیه شده است. وی اثر ارزشمند خویش را با عنوان کتاب قانون مسعودی در دوره غزنویان تالیف کرد. نقشه جهان از وی هم اکنون در کتابخانه بریتانیا (MS.or.8349.fola) نگه‌داری می‌شود.

۷- نقشه جهان از الحرائی که در قرن چهاردهم میلادی تهیه شده و از کتاب جامع الفنون وی گرفته شده است.

۸- نقشه هواشناسی از یاقوت حموی که از کتاب معجم البلدان اخذ شده است.

۹- نقشه جهان از ادریسی (ابوعبدالله محمد ابن شریف) که در سال ۱۱۵۴ میلادی تهیه شده است و اینک در کتابخانه Bodleian در آکسفورد نگه‌داری می‌شود.

۱۰- نقشه جهان از علی ابن موسی بن سعید المغربی که در قرن سیزدهم میلادی تهیه شده است.

۱۱- نقشه جهان از زکریا ابن محمد القزوینی با عنوان عجائب المخلوقات که در قرن سیزدهم میلادی تهیه شده است.

اطلس جهان اسلام:

سایت اینترنتی دانشگاه پرینستون در آمریکا، از طریق آدرس زیر، به نمایش یک اطلس تاریخی از جهان اسلام، در دوره‌های مختلف می‌پردازد:

الف) در قسمت نقشه‌های تاریخی که بر اساس تهیه شده و در سایت اینترنتی دانشگاه فوردهام نگه داری می‌شود.

۲- نقشه آسیا در قرن ۱۴ میلادی، برگرفته از اطلس کاتالان (the Catalan Atlas)

۳- نقشه امپراتوری مغول در سال ۱۲۲۷ میلادی که از مجله *National Geographic* گرفته شده است.

۴- نقشه تاریخی مربوط به سامورائی‌ها در ژاپن نقشه‌های فوق از طریق آدرس زیر قابل مشاهده است:
<http://historymodern.about.com/library/atlas/blatgeodex.htm>

ب) نقشه‌های تاریخی بر اساس نام مکان‌ها که از طریق آدرس زیر در اختیار محققان قرار گرفته است:

<http://historymodern.about.com/library/atlas/blatalphadex.htm>

برخی از این نقشه‌ها عبارت‌اند از:

۱- نقشه‌های متعددی از شمال آفریقا و اروپا در قرن ۱۴ میلادی

۲- نقشه‌های مختلف از آسیا

۳- نقشه‌های تاریخی از منطقه بالکان (مرزهای سیاسی صربستان، جنگ‌های صلیبی و جنوب شرقی اروپا)

۴- نقشه‌های تاریخی امپراتوری روم شرقی (قسطنطنیه، چهارمین جنگ صلیبی و پس از آن، امپراتوری روم شرقی در ۴۸۶ میلادی، امپراتوری بیزانس از قرن پنجم تا پانزدهم)

۵- نقشه‌های قسطنطنیه از سال ۱۴۵۱ تا ۱۴۸۱ میلادی (در پایان امپراتوری بیزانس و آغاز امپراتوری عثمانی)

۶- نقشه‌های جهان

ج) نقشه‌های تاریخی که بر اساس قرون مختلف، تقسیم بندی شده‌اند، از جمله:

۱- نقشه‌های قرن پنجم میلادی (امپراتوری بیزانس، اروپا و ...)

۲- نقشه‌های قرن ششم (بیزانس، ایرلند، انگلوساکسون‌ها)

۳- نقشه‌های قرن نهم (اروشا در زمان مرگ چارلز کبیر)

۴- نقشه‌های قرن چهاردهم (گسترش طاعون در اروپا)

د) نقشه‌های تاریخی که بر اساس دوره‌های تاریخی تقسیم بندی شده‌اند. مانند:

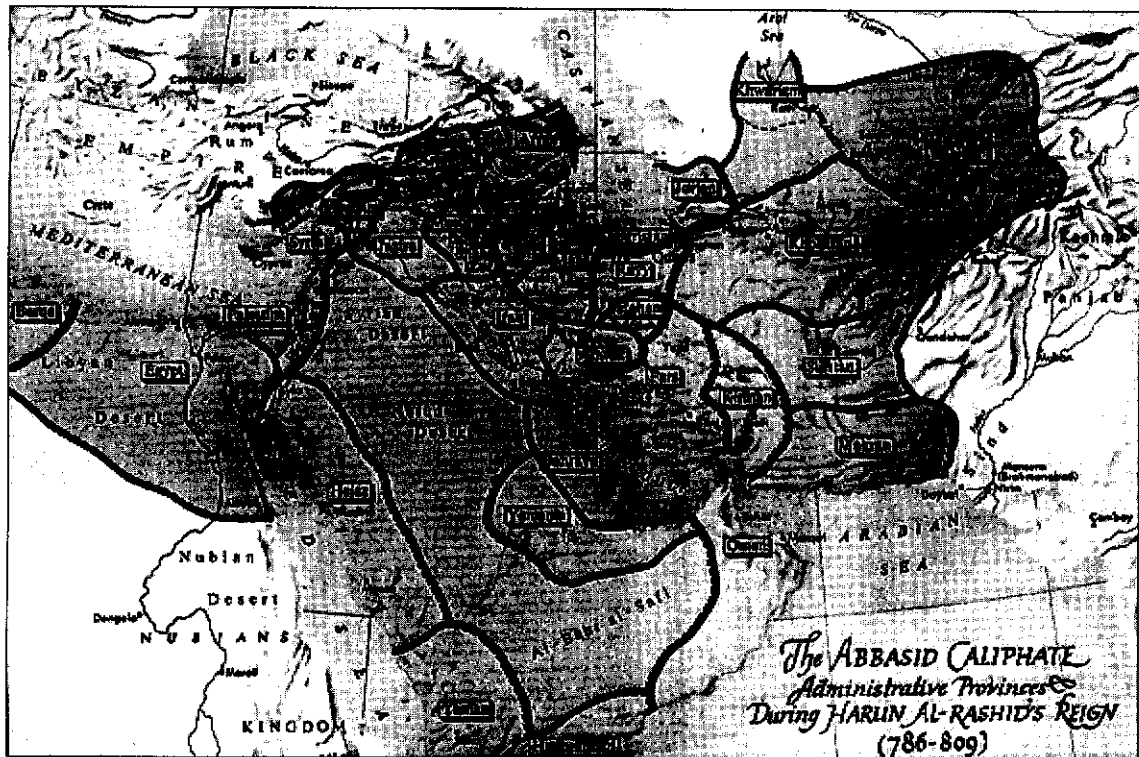
۱- نقشه‌های دوره قرون وسطی.

۲- نقشه‌های دوره رنسانس.

۳- نقشه‌های جهان اسلام.

نقشه‌های جغرافی دانان اسلامی

در سایت Henry Davis، مجموعه نقشه‌های مربوط به اوایل

نقشه قلمرو و خلافت عباسی در دوره
هارون الرشید در سایت اینترنتی
دانشگاه پرینستون
www.princeton.edu

ارائه می‌کند، آدرس آن چنین است:

<http://www.naqshbandi.org/ottomans/maps/expansionmap.gif>

در بخش دیگری از همین پایگاه می‌توان به نقشه امپراتوری عثمانی
در دوره افول دسترسی پیدا کرد که آدرس آن هم چنین است:

<http://www.naqshbandi.org/ottomans/maps/declinemap.gif>

نقشه‌های تاریخی دانشگاه فوردهام:

سایت اینترنتی دانشگاه فوردهام در آمریکا، از طریق آدرس زیر،
مجموعه ارزشمندی از نقشه‌های تاریخی را در اختیار محققان قرار
می‌دهد:

<http://www.fordham.edu/halsall/sbookmap.html>

در این مجموعه، می‌توان نقشه‌های زیر را مشاهده کرد:

- ۱- نقشه اروپا در خلال تهاجم بربرها در سال ۳۹۵ میلادی
- ۲- نقشه اروپا در خلال قرن پنجم تا شانزدهم میلادی
- ۳- نقشه امپراتور روم غربی در سال ۳۹۵ میلادی و روم شرقی
(بیزانس)
- ۴- نقشه اروپا در زمان چهارمین جنگ صلیبی
- ۵- مجموعه نقشه‌های مربوط به جهان اسلام، طی قرون مختلف
که از سایت دانشگاه پنسیلوانیا گرفته شده است.
- ۶- چند نقشه از اسپانیا در دوره حکومت امویان
- ۷- نقشه‌های مربوط به قلمرو ترکان سلجوقی و عثمانی
- ۸- نقشه‌های سیاسی اروپا و خاورمیانه طی جنگ‌های صلیبی
- ۹- مجموعه نقشه‌های تاریخی مربوط به توسعه دولت‌های اروپایی
در آلمان، امپراتوری مقدس روم، ایتالیا، فرانسه، انگلیس، اسپانیا و
پرتغال

<http://www.princeton.edu/~humcomp/dimensions.html>

در این مجموعه می‌توان به نقشه‌های مختلفی دسترسی پیدا کرد. از
جمله:

- ۱- نقشه خاورمیانه در قرن ششم میلادی.
- ۲- نقشه توسعه اسلام در دوره پیامبر (ص)،
- ۳- نقشه ولایات مختلف تحت سیطره خلافت عباسیان در دوره
هارون الرشید، از ۷۸۶ تا ۸۰۹ میلادی.
- ۴- مدیترانه در قرن نهم میلادی.
- ۵- خاورمیانه در نیمه دوم قرن سیزدهم میلادی.
- ۶- نقشه توسعه حکومت سلاطین عثمانی در اوایل قرون ۱۴ و ۱۵
میلادی.
- ۷- حکومت عثمانی در قرن ۱۷ میلادی.
- ۸- نقشه قلمرو اواخر دوره تیموری.
- ۹- نقشه‌های مربوط به امپراتوری امویان در سال ۷۵۰ میلادی،
اواخر دوره عباسی در سال ۹۰۰ میلادی، المرابید، سلاجقه، و
غزنویان در خلال سال ۱۱۰۰ میلادی، جهان اسلام در سال ۱۳۰۰ و ۱۴۰۰
میلادی

نقشه امپراتوری عثمانی:

دانشگاه کلگری در کانادا نقشه‌ای از امپراتوری عثمانی را در اوج
قدرت نشان داده است. برای مشاهده این نقشه به سایت زیر مراجعه
کنید:

[http://www.ucalgary.ca/HIST/tutor/imageislam/
ExpansionOttoman.gif](http://www.ucalgary.ca/HIST/tutor/imageislam/ExpansionOttoman.gif)

سایت اطلاع‌رسانی نقش‌بندیه نیز در پایگاه خود، شبیه همین نقشه را

نقشه خشکی‌ها و آب‌ها، از کتاب
قانون مسعودی، اثر ابوریحان
بیرونی در سایت اینترنتی
www.henry-davis.com

سایت اینترنتی دانشگاه تگزاس نیز، از طریق آدرس زیر، مجموعه
نسبتاً مفصل و کاملی از نقشه‌های تاریخی آفریقا ارائه می‌دهد:
http://www.lib.utexas.edu/maps/historical/history_africa.html

نقشه‌های تاریخی چین:
سایت Paulnoll در اینترنت، از طریق آدرس زیر، به معرفی سلسله-
های چین می‌پردازد:
<http://www.paulnoll.com/China/Dynasty/index.html>
یکی از پیوندهای این صفحه، نقشه‌های تاریخی چین را طی ادوار
مختلف نشان می‌دهد.

نقشه‌های تاریخی هند:
سایت اینترنتی Narenp، از طریق آدرس زیر، نقشه‌های سیاسی
هند را در طول تاریخ چندین هزارساله آن نشان می‌دهد:
<http://www.geocities.com/narenp/history/maps.htm>
در این نقشه، می‌توان حدود سیاسی و جغرافیایی هند را طی دوره
رامایان (Ramayan)، هابهارات (Mahabharat)، سال‌های
۶۰۰ قبل از میلاد، تا دوره معاصر، مشاهده کرد.

پی‌نوشت‌ها:

- ۱- ج. ب. هارلی (J.B. Harley)، تاریخ کارتوگرافی، دو جلد، صص ۱۱۲-۱۲۷.
- ۲- ل. باگرو (L. Bagrow)، تاریخ کارتوگرافی، صص ۵۱-۵۵، ر. ک. نقشه شماره ۲۷.
- ۳- ج. ا. ت. کمبیل (G.H.T. kimble)، کارتوگرافی در قرون وسطی، صص ۵۵-۵۶.

- ۱۰- نقشه امپراتوری مغول در زمان مرگ چنگیزخان در سال ۱۲۲۷ میلادی
- ۱۱- امپراتوری مغول در زمان حکومت قوبیلای خان

نقشه‌های تاریخی و سیاسی افریقا:

از طریق اتصال به سایت اینترنتی زیر می‌توان با مجموعه‌ای از
نقشه‌های تاریخی و سیاسی آفریقا آشنا شد:
<http://www.geocities.com/cjmasonm/Africa/africanmaps.html>

در بین این نقشه‌ها، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- نقشه تجمع انسان‌های پیش از تاریخ در آفریقا
- ۲- نقشه پراکندگی تمدن‌های باستانی
- ۳- نقشه امپراتوری‌های آفریقا
- ۴- نقشه تجمع نفوذ مستعمرات در آفریقا
- ۵- نقشه تاریخی و سیاسی کشورهای استقلال یافته در آفریقا
- ۶- نقشه پراکندگی زبان‌های مختلف آفریقایی

هم‌چنین در سایت اینترنتی دانشگاه کلمبیا در آمریکا نیز، پایگاه
نقشه‌های سیاسی و تاریخی آفریقا و پیوندهای مربوط به آن وجود
دارد، که از طریق آدرس زیر می‌توان به آن دسترسی پیدا کرد:

<http://www.columbia.edu/cu/web/indiv/africa/cuvl/maps.html>